

Nr 66.

Uppläst och godkänd hos Första kammaren den 9 april 1910.

— — — — Andra kammaren den 9 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Riksdagens år 1909 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1908.

(Statsutskottets utlåtande nr 21.)

Till Konungen.

Efter pröfning af hvad Riksdagens nästlidet år församlade revisorer rörande verkställd granskning af statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1908 uti afgifven berättelse anmält samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti däröfver afgifna förklaringar hos Eders Kungl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedan nämnda ärenden anföra följande.

Statskontoret.

Med erinran, att 1907 års Riksdag under rubriken »skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» å riksstatens sjunde hufvudtitel för år 1908 beviljat ett förslagsanslag å 80,047 kronor, hafva revisorerna meddelat, att enligt kapitalkontot till rikshufvudboken för sistnämnda år detta anslag öfverskridits med 79,054 kronor 63 öre.

Vid granskning af kommerskollegii räkenskaper för samma år hade revisorerna funnit, att detta ämbetsverk under året uppburit 90,943 kronor 97 öre af berörda anslag, och att då därjämte vid årets början i ämbetsverket fanns en behållning å anslaget af 6,703 kronor 15 öre samt såsom uppbördsmedel influtit 863 kronor 57 öre, kollegiet haft att för ändamålet disponera 98,510 kronor 69 öre men utbetalt endast 76,621 kronor 2 öre, hvadan hos ämbetsverket vid årets slut å anslaget innestode en behållning å 21,889 kronor 67 öre.

Å kontot i rikshufvudboken för ifrågavarande anslag återfunnes emellertid icke ofvannämnda utgiftspost, utan inginge, enligt hvad revisorerna inhämtat, det från statskontoret levererade beloppet 90,943 kronor 97 öre i det för statskontoret å kontot för anslaget såsom utgift upptagna belopp. Genom ett sådan förfaringssätt hade anslaget påförts utgifter till ett belopp, som vore 21,889 kronor 67 öre för högt.

Orsaken till att statskontorets medelslevereringar till kommerskollegium upptoges såsom utgift i förstnämnda verks räkenskaper vore den, att kommerskollegium icke erhållit särskildt konto i rikshufvudboken, å hvilket konto den verkliga utgiftsposten eljest skulle hafva framträdt och därifrån öfverförts till anslagets konto.

Då sålunda anslaget drabbats af för stor utgift för kommerskollegium, hade ofvannämnda brist i anslaget följaktligen blifvit i samma mån för stor. I stället för 79,054 kronor 63 öre skulle bristen hafva utgjort 57,164 kronor 96 öre.

Med afseende härå och då det gifvetvis vore af vikt, att rikshufvudboken innehölle en, såvidt möjligt, exakt uppgift å de särskilda statsanslagens ställning, hade revisorerna velat uttala önskvärheten af att, på sätt beträffande länsstyrelserna och åtskilliga centrala ämbetsverk ägde rum, ett särskildt konto blefve för kommerskollegium i rikshufvudboken upplagdt, hvilket syntes äfven vara betingadt däraf, att kollegiets utgifter under senare åren så stigit, att de under revisionsåret uppgått till 564,109 kronor 88 öre, däri inginge stats- och fondmedel till ett belopp af 432,282 kronor 15 öre.

I häröfver den 13 januari 1910 afgifvet utlåtande har statskontoret anført följande:

»Med vitsordande af riktigheten af revisorernas framställning får statskontoret meddela, att anledningen till det anmärkta förhållandet är att söka däri, att kommerskollegium saknar särskildt konto i rikshufvudboken äfvensom att nämnda ämbetsverk äger att från statskontoret rekvi-rera anslagsmedel inom ramen för vederbörliga anslag och hvad förslagsanslag beträffar i mån som ämbetsverket själf anser erforderligt.

Från statskontorets sida kan någon kontroll i fråga om förslagsanslagen icke öfvas och kommerskollegii räkenskaper undergå granskning endast i kammarrätten.

Redan ur denna synpunkt vore det därför önskvärdt, att särskildt konto blefve för kommerskollegium upplagdt i rikshufvudboken.

Därvid framställer sig emellertid den frågan, huruvida kommerskollegii räkenskaper för närvarande äga den formella uppställning, att deras resultat kunna utan olägenhet och omgång samt på ett i möjligaste mån själfkontrollerande sätt intagas i rikshufvudboken.

Vid en undersökning häraf har statskontoret funnit, att kommerskollegium icke äger någon samlad hufvudbok öfver sin förvaltning, utan särskilda kassaredogörelser för aflönings- och arfvodesmedel, arfvoden för arbetsstatistiska samt sjukkasse- och olycksfallsstatistiska undersökningar, arfvoden åt inspektörer öfver elektriska anläggningar m. m., reseunderstödsmedel, expensmedel, handelsstipendier och anslaget till befrämjande af afsättning i främmande länder af svenska industrialster, förskott emot framdeles ersättning för upptagande af sjöförklaringar, förskott för utgifter för svenskt sjöfolk m. m., bötesmedel samt ton- och hyresafgifter.

Dessa särskilda redogörelser äro hvar för sig fristående och icke räkenskapsmässigt sammanfattade i en hufvudbok. De äro icke heller i alla delar uppställda såsom redovisande de riksstatens anslag, som de i särskilda fall afse, och häri ligger ett hinder för dessa räkenskapers intagande i rikshufvudboken utan en specialgranskning, som icke i vanliga fall bör förekomma vid rikshufvudbokens uppgörande. Visserligen återfinnes främst i kommerskollegii räkenskapsband ett »sammandrag af kommerskollegii räkenskaper, utvisande huru nedannämnda medel blifvit använda» och detta sammandrag, som emellertid i själfva verket mindre är ett sammandrag än en omarbetning af de särskilda redovisningarna, skulle, om det vid jämförelse med dessa och därtill hörande verifikationer befunnes uttömmande, kunna läggas till grund för det omslut, som i sin ordning skulle komma att förbereda dessa redovisningars samlade intagande i rikshufvudboken.

Den stora ovisshet, som emellertid alltid måste följa med ett bokslut,

då det är affattadt på sätt kommerskollegii räkenskap nu är, gör det dock önskligt, att ett formulär till en verklig hufvudbok för kommerskollegium varder upprättadt, och innan detta skett, synes det icke vara lämpligt att föreskrift meddelas om dessa redovisningars intagande i rikshufvudboken.

För närvarande äro särskilde, af Eders Kungl. Maj:t utsedda kommitterade sysselsatta med att framställa förslag om sådana ändringar i de särskilda ämbetsverkens och myndigheternas bokföring, som kunna föranledas af en ändrad eller utvidgad bokföring i statskontoret. Det vill synas statskontoret som om frågan om kommerskollegii räkenskapers intagande i rikshufvudboken bör, för att prövas i sitt rätta sammanhang, upptagas till behandling af denna kommitté, och statskontoret finner detta vara så mycket lämpligare som det system för statsverkets kassa- och räkenskapsväsen, som blifvit af nämnda kommitté framlagdt och af Eders Kungl. Maj:t godkändt hvad statskontoret och länsstyrelserna beträffar, och om hvars tillämpning på de öfriga ämbetsverk och myndigheter, för hvilka konti finnas i rikshufvudboken intagna, kommittén förklarar sig ämna framlägga förslag, skulle, om det blefve tillämpladt jämväl för kommerskollegium, komma att upphäfva just de olägenheter i fråga om rekvisition af medel från statens centrala kassor, som i förevarande fall kommit till synes.

Statskontoret hemställer därför att revisorerernas förevarande framställning måtte hänvisas till bemälda kommitté att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det åt kommittén lämnade uppdrag.»

Då, enligt hvad i ärendet är upplyst, anledningen till den af revisorererna anmärkta, i kapitalkontot till 1908 års rikshufvudbok förekommande vilseledande uppgiften, angående ställningen af sjunde hufvudtitelns anslag till skrifmaterialier, och expenser, ved m. m., är att söka i den omständigheten, att kommerskollegium icke har konto för sig upplagdt i rikshufvudboken samt då ej mindre till förekommande af att den sålunda påpekade oriktigheten i anslagets bokföring må upprepas än äfven med hänsyn till de betydliga belopp, som af kommerskollegium omhänderhafvas, sådant konto synes böra för ämbetsverket uppläggas, får Riksdagen, som delar den af statskontoret uttalade meningen, att den s. k. bokföringskommittén lämpligen bör beredas tillfälle att, innan beslut härom fattas, afgifva yttrande i ärendet, anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes öfverlämna revisorerernas förevarande framställning till den genom Eders Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1902 tillsatta kommitté för granskning af statens bokföring att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det åt kommittén lämnade uppdrag.

Öfverintendentsämbetet.

Revisorerna, som, enligt hvad i revisionsberättelsen vidare omförmäles, besökt de gamla, förut af riksbanken disponerade byggnaderna vid Järntorget här i staden, hafva med anledning däraf meddelat, hurusom i den äldsta bankhusbyggnaden mindre lokaler vore upplåtna till landbruksstyrelsen, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt flottans museum. Huset i öfrigt disponerades af telegrafstyrelsen.

Det gamla norra bankhuset vore, förutom femton rum, som disponerades af telegrafstyrelsen, samt två lägenheter i källarvåningen, hvilka vore upplåtna till lanterneundersökningen och Stockholms stads tullnederlag, i öfrigt upptaget för förvaring af kammararkivets arkivalier. Dessa arkivalier hade emellertid endast för kort tid, under det att de för dem afsedda lokaler i kammarrättens hus undergått reparation, varit upplagda i nämnda bankhus och vore nu, sedan reparationen blifvit fullbordad, under inflyttning i de gamla lokalerna. Härigenom blefve ett afsevärdt utrymme i bankhuset ledigt, som delvis borde kunna användas till förvaring af sådana mindre värdefulla handlingar, för hvilka plats ej funnes i riksarkivet, exempelvis länsstyrelsernas och andra myndigheters räkenskaper, sedan de undergått granskning i kammarrätten.

Öfverintendentsämbetet har i häröfver den 11 januari 1910 afgifvet utlåtande anført, att ämbetet, som erfarit, att ifrågavarande till tillfälligt förvarande af arkivalier från kammararkivet upplåtna lokaler först med innevarande års utgång lära bli fullständigt utrymda, lika med revisorerna hölle före, att dessa lokaler i det skick, de sig befunne, icke kunde erhålla annan lämplig användning än såsom förvaringsrum för sådana arkivalier, som, efter sakkunnig pröfning, befunnes vara af det mindre värde, att de må kunna uppställas i utrymmen, som hvarken med hänsyn till eldsäkerheten eller ur andra synpunkter uppfylla nutida fordringar på arkivrum.

Riksarkivariens i ärendet infordrade yttrande är af följande lydelse:

»Till följd af markens lutning förekommer uti ifrågavarande byggnad åt skeppsbro sidan en källarvåning med fönster ofvan marken använd delvis af nautisk-meteorologiska byrån, delvis af Stockholms stads tullnederlag. Jordvåningen har mer eller mindre fullständigt disponerats af kammararkivet. Af dess lokaler äro emellertid de mörka med pelare försedda hvalfven på västra sidan, förut använda för växelkassornas räkning, mindre lämpliga för arkivändamål. Detsamma gäller om en del af de små rummen åt norr vid Stora Tullgränden. Mellanvåningen utgöres af en mängd i allmänhet små rum på alla fyra sidorna om den trånga och smala gården. Rummen åt de båda gränderna äro mycket

mörka. Af våningen två trappor upp disponeras större delen af telegrafverket; endast den mindre, västra delen har begagnats för kammararkivets räkning. Af lokalerna där lärer det stora rummet åt söder, åt Norra bankgränden, på grund af en betydande spricka i muren, icke tåla vid någon större belastning; det lärer följaktligen icke vara för arkivändamål användbart. Återstå sålunda i hufvudsak ett mellanrum med fönster åt gården och ett större för närvarande genom cloisonväggar afdeladt rumåt norr.

För så vidt det norra af de forna bankhusen icke lämpligare kan ap-teras för annat statsändamål, är det visserligen möjligt att där i ett antal rum förvara arkivalier, men skall där blifva en permanent arkivdepå, krävas åtskilliga förutsättningar.

Det vore först och främst önskvärdt att anordna hufvuduppgången från porten åt Norra bankgränden. Kammararkivet har låtit transportera en stor del af sina arkivalier öfver den trånga gården upp till mellanvåningen, en anordning, som gifvetvis är olämplig. För att få hufvuduppgången från söder lära emellertid åtskilliga skyddsåtgärder krävas för att förekomma ohägn i portgången; denna är för närvarande tillmurad.

Rummen befinna sig i ett afskräckande skick, smutsiga och sköflade på alla inventarier; gasarmar och lampor äro borttryckta, elektriska ledningarna afbrutna — trådarna hänga här och hvar i taken — och så vidare. Det behöfs en grundlig rengöring och reparation. Vissa väggar torde därjämte böra borttagas. Golfven borde beläggas med förhydningsmassa.

Hyllinredning bör anordnas, dels vägghyllor, dels dubbla golfhyllor. Hyllorna böra ej vara högre än att en medelstor person stående på golfvet kan nå upp till högsta facket.

Rummen åt gränderna äro mycket mörka; elektrisk belysning är därför nödvändig.

En hissinträttning vore önskvärd, då räkenskapsband ofta äro mycket ohandterliga och tunga.

Åtminstone ett par rum böra anordnas till arbetsrum, så att arkivalierna kunna på stället begagnas och endast undantagsvis behöfde transporteras till andra lokaler. I sådant fall borde man emellertid äfven sörja för att dessa rum kunde uppvärmas.

Spiraltrappor tyckas förekomma mellan våningarna; i annat fall torde sådana böra anordnas.

Undersökning af taken med hänsyn till möjlig eldfara borde företagas. Fönstren åt de smala gränderna torde böra förses med så kalladt trådglas.

Vattenledning finnes förmodligen, men vattenposter böra anordnas i våningarna och likaså toaletterum.

Det är slutligen vanskligt att lämna en dylik depå utan all tillsyn.

Önskligt vore, att i byggnaden bostad kunde beredas åt en vaktare eller vaktmästare, som jämte öfriga göromål äfven kunde utöfva tillsyn öfver de eventuella arkivlokalerna, vädra under lämplig årstid, damma och så vidare.

Statsrevisorerna ha ansett, att ifrågavarande utrymme delvis torde kunna användas till förvaring af sådana mindre värdefulla handlingar, för hvilka plats ej finnes i riksarkivet, exempelvis länsstyrelsens och andra myndigheters räkenskaper efter genomgången granskning i kammarrätten. Att räkenskaper isynnerhet af senare datum borde kunna förvaras i en reservdepå är nog förhållandet. För närvarande har emellertid kammarrarkivet fortfarande stora upplag af arkivalier, hufvudsakligen räkenskaper af angifvet slag i det norra riksbankshuset. Det är icke tänkbart, att dessa kunna rymmas i de reparerade kammarrarkivlokalerna, isynnerhet som enligt riksarkivariens mening större delen af den nedersta botten ej borde få för arkivändamål användas. I hufvudstaden återgå numera efter någon tid de reviderade räkenskaperna till respektive ämbetsverk och samlas hos vissa af dessa i stort omfång. Äfven dessa växande serier vore det önskvärdt att kunna bereda något särskildt förvaringsrum och måhända är det dem, som statsrevisorerna med sitt anförda uttalande likaledes afse. Förrän en beräkning af det hyllutrymme, som står att vinna, blifvit gjord, kan ingenting med bestämdhet i detta afseende sägas.

För så vidt lokaler i det norra af de förra riksbankshuset skola för arkivändamål användas, får riksarkivariern därför i underdånighet hemställa, att öfverintendentsämbetet måtte få i uppdrag att, i samråd, när så erfordras, med riksarkivariern oeh för öfrigt med ledning af ofvan gjorda uttalanden, uppgöra dels förslag till inredning af ifrågavarande lokaler, dels ock kostnadsförslag för en sådan.

Riksarkivariern anser sig slutligen böra i underdånighet tillägga att, äfven om för vissa räkenskapsserier plats kan beredas uti det ifrågavarande forna riksbankshuset, frågan om en nybyggnad för arkivändamål icke däri-genom lærer få anses undanskjuten. Riksarkivariern torde få i underdånighet återkomma till den frågan, sedan öfverintendentsämbetets utredning, om nämligen en sådan infordras, blifvit fullbordad.»

Den af revisorerna väckta frågan om användande af åtskilliga lokaler i det gamla norra bankshuset till förvaringsrum för mindre värdefulla handlingar, för hvilka plats ej finnes i riksarkivet, synes Riksdagen synnerligen beaktansvärd. Riksarkivariern har också, såsom framgår af hans i ärendet afgifna utlåtande, ej ställt sig afvisande mot förslaget, men har emellertid framhållit, att för att göra ifrågavarande lokaler för ändamålet användbara en mängd åtgärder måste vidtagas, hvilka synas Riksdagen komma att draga en ej obetydlig kostnad. Då det härvidlag enligt Riksdagens förmenande

icke kan blifva tal om att anordna lokalerna så, att de ens i någon mån skola kunna göra anspråk på att vara arkivlokaler i modern mening, utan afsikten endast bör vara, att desamma må kunna fylla de nödtorftigaste fordringarna för förvarande i dem af sådana handlingar af ringa arkivvärde, hvilka sällan behöfva för forskningsarbete tagas i anspråk, lärer emellertid åtskilliga af de af riksarkivarien ifrågasatta åtgärderna kunna utan olägenhet uteslutas eller förenklas. Då emellertid beslut i förevarande fråga lärer böra föregås af en fullständigare utredning än den nu förebragta, får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta verkställa utredning om och i hvilken utsträckning lokaler i det gamla norra riksbankshuset må kunna med minsta möjliga kostnader inredas till förvaringsrum för mindre värdefulla arkivhandlingar samt därefter vidtaga de åtgärder, som af omständigheterna må anses påkallade.

Riks- och landsarkiven.

Revisorerna hafva omförmålt hurusom Eders Kungl. Maj:t, med anledning af särskilda utaf riksarkivarien hos Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningar den 5 juni nästlidet år utfärdat kungörelse angående åtgärder för utgallring af obehöfliga handlingar hos centrala ämbetsverk och med dem sidoordnade, i Stockholm befintliga statsmyndigheter, däribland dock ej inbegripna Eders Kungl. Maj:ts kansli, hofrätterna, generalstaben, marinstaben, flottans arkiv och riksarkivet.

Enligt denna kungörelse skola akter, hvilka bestå endast af följande handlingar:

- a) rekvisitioner samt andra framställningar och uppgifter af tillfällig natur,
 - b) redogörelser och uppgifter, hvilka i allt väsentligt hafva ingått i officiellt tryck,
 - c) periodiska rapporter från lokal till central myndighet, hvilka influtit i årsräkenskaper eller årsredogörelser,
 - d) periodiska uppgifter i öfrigt, som införts i liggare, tabeller eller skrifvelser, samt
 - e) koncepthufvudböcker och koncepträkenskaper, när hufvudböckerna och räknenskaperna, sedan de granskats, blifvit återställda,
- utgallras, så snart handlingarna icke längre behöfvas för åsyftadt ändamål och ej heller kunna anses vara till nämnvärdt gagn för det allmänna.

Vidare stadgas i samma kungörelse att ofvannämnda äfvensom följande handlingar må, jämväl där de ingå i en akt, som i öfrigt anses böra för-

varas, utgallras, så snart det ärende, till hvilket de höra, blifvit genom laga kraft ägande beslut eller eljest slutligen afgjort, och handlingarna icke längre behövas för åsyftadt ändamål eller eljest kunna anses vara till nämnvärdt gagn för det allmänna:

a) missiv, kapprockar och vanliga kommunikationsresolutioner, om de icke innehålla särskilda, för ärendet i öfrigt betydelsefulla uppgifter eller å dem tecknats yttranden af myndigheter eller dylikt; samt

b) delgifnings- och mottagningsbevis, därest de icke innehålla något föreläggande eller någon upplysning af betydenhet.

Härjämte stadgas i nämnda kungörelse, att, om för verk eller myndighet erfordras bestämmelser om utgallring af handlingar utöfver hvad i kungörelsen finnes angifvet, bör därom för verket eller myndigheten göras särskild underdånig framställning.

Efter återgifvande af dessa bestämmelser yttra revisorerna vidare:

»Utan tvifvel kommer genom den sålunda föreskrifna utgallringen åtskilliga obehöfliga handlingar att förstöras och lämna utrymme åt de värdefulla arkivalier, som alltjämt i riklig mängd tillföras ämbetsverken. Revisorerna föreställa sig emellertid, att utgallringen bör i regeln kunna ske i vidsträcktare omfattning än den af Kungl. Maj:t påbjudna, i det att dels flera myndigheter än de i ofvannämnda författning angifna, exempelvis länsstyrelserna, synas böra erhålla föreskrift om utgallring af värdelösa handlingar, och dels flera slag af sådana handlingar än de i författningen uppräknade torde kunna underkastas förstörelse. I sistnämnda afseende torde i främsta rummet förekomma kvittenser och räkningar, hvilka efter 10 års förlopp icke längre torde behöfva bevaras; och sådana handlingar torde i stor mängd förekomma särskildt bland räkenskapsverifikationerna hos arméförvaltningen, marinförvaltningen, postverket, telegrafverket, järnvägsförvaltningen och tullverket samt länsstyrelserna. Möjligen bör en del verifikationshandlingar bevaras, såsom exempelvis: af redogörare afgifna medelsredovisningar och sammandrag af dem, samt hvad tullverket beträffar, skeppslistor och konfiskationsjournaler och, beträffande länsstyrelserna, taxeringslängder och mantalslängder m. m. Lämpligt torde därför vara, att de vid räkenskaperna fogade verifikationerna fördelades sålunda, att handlingar, som skola alltjämt förvaras, bindas tillsammans, och att de, som kunna efter någon tid förstöras, inrymmas i särskilda band.

A dessa förhållanden hafva revisorerna ansett sig böra fästa Riksdagens uppmärksamhet.»

I häröfver afgifvet utlåtande af den 20 december 1909 har riksarkivarien anført följande.

»Riksarkivarien har med intresse tagit del af revisorernas framställning, som berör ett problem, hvars lösning visar sig mer och mer angelägen. Det närvarande läget är följande. I tvenne underdåniga skrivelser, den 4 september och den 3 oktober 1903 (tryckta i Meddelanden från svenska riksarkivet, ny följd, I: 7, 8), upptog riksarkivarien frågan om utgallring af värdelösa handlingar dels ur öfverståthållarämbetets och länsstyrelsernas, dels ur de centrala ämbetsverkens och med dem likartade myndigheters arkiv, samt hemställde, att vederbörande myndigheters yttranden uti frågan måtte inhämtas. Med hänsyn till dess på samma gång omfattande och ganska invecklade natur ansågs det från början lämpligt att behandla hvardera gruppen af myndigheter för sig. De centrala ämbetsverkens och med dem sidoordnade myndigheters utlåtanden inkommo efterhand under åren 1903—1907, och den 10 mars 1908 afgaf riksarkivarien ett utförligt betänkande i frågan (tryckt i Meddelanden från svenska riksarkivet, ny följd, I: 19—21), till hvilket för detaljerna här endast torde behöfva hänvisas. Riksarkivarien föreslog dels vissa allmänna förhållningsregler, som i sin mån kunde bidraga att förekomma arkivens öfverfyllnad, dels vissa reglers utfärdande för ett antal särskildt angifna ämbetsverk. Det var med anledning häraf, som den 5 juni innevarande år en nådig kungörelse utfärdades med ett antal allmänna bestämmelser rörande utgallring af värdelösa handlingar ur de centrala ämbetsverkens och myndigheternas arkiv med några få angifna undantag, hvarjämte föreskrefs att, om för verk eller myndighet erfordrades bestämmelser om utgallring af handlingar utöfver hvad i kungörelsen funnes angifvet, borde därom för verket eller myndigheten göras särskild underdånig framställning.

Statsrevisorerna referera den nådiga kungörelsens innehåll men uttala på samma gång den föreställningen, att utgallringen borde i regeln kunna ske i vidsträcktare omfattning än den af Kungl. Maj:t påbjudna, i det att dels flera myndigheter än de i ofvannämnda författning angifna syntes böra erhålla föreskrifter om utgallring af värdelösa handlingar, dels flera slag af sådana handlingar än de i författningen angifna torde kunna underkastas förstörelse. Att i en kungörelse med allmänna bestämmelser utöfver dem, som redan blifvit upptagna, få några flera inryckta, synes mig emellertid vara vanskligt nog. Hvad åter de speciella bestämmelserna för hvarje särskildt ämbetsverk angår, har riksarkivarien i den underdåniga skrifvelsen af den 10 mars 1908 redan erinrat, att åtskilliga ämbetsverk förklarar sig inga sådana behöfva, men att denna förklaring i ett och annat fall väckt någon undran. Någon möjlighet för riksarkivarien att härvidlag ingripa synes emellertid icke för närvarande föreligga, utan har han ansett sig böra låta vid dessa förklaringar bero. Beträffande öfriga ämbetsverk, som

afgifvit förslag till utgallring, synas dessa till omfattningen onekligen vara rätt ojämna. I ett och annat fall, särskildt då riksarkivets mening inhämtats, såsom t. ex. skett i fråga om statskontoret och kammarrätten, tyckas de föreslagna åtgärderna kunna blifva effektiva nog. I vissa andra fall förefalla de åter vara rätt knapphändiga. Äfven här har emellertid riksarkivariern saknat bemyndigande att ingripa. Att återigen få förslagen om specialbestämmelser vederbörligen stadfästa är i den nådiga kungörelsen öfverlåtet åt hvarje enskildt verks initiativ; riksarkivariern har icke något uppdrag att påskynda ett sådant, utan har endast att tillse, att redan gifna föreskrifter om gallring iakttagas, eller att yttra sig i sådana frågor. Härtill kommer, att de gifna bestämmelserna närmast afse framtiden. Att låta dessa eller eventuella specialbestämmelser om utgallring få retroaktiv verkan torde blifva ganska svårt, så länge icke de större administrativa arkiven till sina äldre delar äro samlade uti en med riksarkivet förenad administrativ arkivdepå eller åtminstone direkt ställts under riksarkivets ledning, och äfven i dessa fall blir uppgiften icke blott ömtalig utan helt visst äfven mycket tidkrävande: riksarkivets nuvarande ej alltför talrika tjänstemannapersonal har ju närmast till uppgift att sörja för arkivaliers värd och bevarande, icke för deras förstörande. Till sist må erinras, att man visserligen icke får göra sig alltför öfverdrifna föreställningar om verkningarna särskildt af de allmänna föreskrifterna om utgallring af handlingar.

Äfven akterna från Kungl. Maj:ts kansli ha med hänsyn till möjligheten af utgallring gjorts till föremål för behandling i riksarkivet, men det har visat sig svårt att få några allmänna regler uppställda, som utan olägenhet låta tillämpa sig. Åtminstone händer det då och då, att till departementen rekvireras akter af äldre datum, som man i riksarkivet ansett utan tvekan bort kunna utgallras. Äfven här torde resultatet, så länge det är fråga om enstaka handlingar, blifva jämförelsevis ringa, på samma gång som pröfningen af akternas möjliga värde drar lång tid. Annorlunda ställer sig visserligen saken, om det blir fråga om hela grupper, men sådana förekomma ej så särdeles ofta. På framställning af riksarkivariern har emellertid Eders Kungl. Maj:t den 20 november 1908 medgifvit, att de ständigt växande akterna i de fattigvårdsmål, som inför Kungl. Maj:t föredragits, få efter tio år utgallras. Äfven ett par andra grupper af i yttre hänseende likartadt slag förekomma och undersökningar i fråga om möjligheten af sådan utgallring fortgå i riksarkivet.

Statsrevisorerna ha i fråga om handlingar, som ytterligare efter viss tid skulle kunna förstöras, särskildt nämnt kvittenser och räkenskaper och angifvit ett antal förvaltande verk, i fråga om hvilka en sådan åtgärd

borde kunna förekomma. I utlåtandet af 10 mars 1908 har riksarkivariern beträffande telegraf-, järnvägs- och generalpoststyrelserna fäst uppmärksamheten på detta förhållande och får hvad de centrala verken angår hänvisa till en underdånig skrifvelse af denna dag, som samtidigt afgår. Statsrevisorerna ha äfven fäst uppmärksamheten vid de länsräkenskaper, som insändas till kammarrätten och kvarstanna i hufvudstaden. De nyare årsserierna deponeras för närvarande i riksarkivet, de äldre serierna förvaras i kammararkivet. En utredning i detta afseende kan visserligen göras, om uppdrag därtill lämnas åt riksarkivet.

Skall emellertid i hufvudstaden utgallringen utsträckas äfven till äldre serier af administrativa handlingar och skall en sådan blifva verkligt effektiv, kan det svårigen ske utan en åtminstone temporär förstärkning af riksarkivets arbetskrafter; riksarkivariern har i det föregående redan antydt detta.

Bland de myndigheter, hvilkas arkiv torde kunna göras till föremål för utgallring och som icke omnämnts i nådiga kungörelsen af den 5 juni, ha statsrevisorerna särskildt framhållit länsstyrelserna. Såsom redan är nämndt, har frågan beträffande dem af riksarkivariern upptagits i den underdåniga skrifvelsen den 4 september 1903. Yttranden ha sedermera inkommit dels från öfverståthållarämbetet, dels från länsstyrelserna, men de ha till innehållet varit af den mest brokiga beskaffenhet, och svårigheten följaktligen icke ringa att med ledning af dem få fram något enhetligt förslag. Riksarkivariern har också under sina inspektioner i landsorten ägnat särskild uppmärksamhet åt denna fråga och hoppas kunna under år 1910 inkomma med yttrande i densamma. Äfven till domkapitlens arkiv, som ju också äro rätt omfattande, om än icke i samma grad som länsstyrelsernas, ha dylika undersökningar utsträckts.

Detta är hvad riksarkivariern för närvarande haft att anföra med anledning af statsrevisorernas mycket beaktansvärda framställning i denna arkivfråga. Den har, såsom synes, varit föremål för rätt stor uppmärksamhet i riksarkivet och kommer gifvetvis att hädanefter så förblifva, så långt riksarkivets arbetskrafter det medgifva.»

Riksarkivarierns ofvanberörda skrifvelse af likaledes den 20 december 1909 angående utgallring ur vissa centrala ämbetsverks arkiv af värdelösa arkivalier är af följande lydelse:

»1909 års statsrevisorerna ha i sin berättelse under åttonde hufvudtiteln, riks- och landsarkiven, bland annat anfört, att enligt deras föreställning flera slag af handlingar än de i nådiga kungörelsen den 5 juni 1909 uppräknade torde kunna underkastas förstörelse, i hvilket afseende, enligt deras mening, torde i främsta rummet förekomma kvittenser och räkningar,

hvilka efter tio års förlopp icke längre torde behöfva bevaras. Sådana handlingar, fortsatta statsrevisorerna, synas i stor mängd förekomma »särskildt bland räkenskapsverifikationerna hos arméförvaltningen, marinförvaltningen, postverket, telegrafverket, järnvägsförvaltningen och tullverket», »möjligen», heter det vidare, »bör en del verifikationshandlingar bevaras, såsom exempelvis af redogörare afgifna medelsredovisningar och sammandrag af dem samt, hvad tullverket beträffar, skeppslistor och konfiskationsjournaler». I sammanhang därmed anse statsrevisorerna lämpligt, »att de vid räkenskaperna fogade verifikationerna fördelas sålunda, att handlingar, som skola alltjämt förvaras, bindas tillsammans och att de, som kunna efter någon tid förstöras, inrymmas i särskilda band».

Kvittenser och verifikationer höra för äldre tider till de viktigaste källorna för den ekonomiska historien och kulturhistorien; i våra dagar kan detta ej längre sägas vara fallet, då så många andra källor för nämnda kunskapsgrenar flöda, och då statistiskt material af alla slag insamlas och bearbetas. Frågan är i riksarkivariens underdåniga skrifvelse den 10 mars 1908 berörd i sammanhang med telegrafstyrelsens förslag till utgallring. Enligt detsamma behöfde bland annat endast medelsredovisningarna och de å hufvudkassan gjorda sammandragen af dessa bevaras, men kvittenser och räkningar kunde efter tio år förstöras. Då styrelsen emellertid förutsatte, att enahanda bestämmelser blefve gällande »för med telegrafstyrelsen likställda ämbetsverk», vände sig riksarkivarien den 26 juni 1907 till generalpoststyrelsen och järnvägsstyrelsen, under förutsättning att det var dessa verk, som med nämnda uttryck närmast åsyftades. Deras svar inkommo, generalpoststyrelsens den 7 april och järnvägsstyrelsens den 4 december 1908, båda alltså efter det att skrifvelsen af den 10 mars expedierats; det förstnämnda har sedermera öfverlämnats till kungl. ecklesiastikdepartementet, af båda biläggas emellertid här afskrifter. Generalpoststyrelsen förklarade, att »någon mera beaktansvärd erinran icke synes kunna framställas mot en dylik utgallring», men att, då hittills verifikationerna i allmänhet bundits tillsammans med vederbörande redovisningshandlingar eller hufvudräkningar med utlandet, synes någon utgallring af ifrågasvarande slag icke för närvarande lämpligen böra äga rum, men hade styrelsen nu föreskrifvit, att hädanefter omförmälda redovisningshandlingar och hufvudräkningar skulle bindas särskildt för sig samt tillhörande verifikationer för sig. Järnvägsstyrelsen å sin sida fann visserligen hinder ej möta för en dylik utgallring, men ansåg att, då densamma af utrymmeshänsyn icke för närvarande vore erforderlig, utgallringen, som i hvarje fall borde verkställas endast i den omfattning behöfvat af ökad utrymme inom arkivlokalerna påkallade, företoges, först när det visat sig, att den

på grund af utrymmeskäl vore nödvändig, samt endast i ofvan angifna utsträckning. Riksarkivarien är hvad dessa järnvägsstyrelsens reservationer angår af annan mening. Det är icke, när arkivet är öfverfyllt, som gallring bör vidtagas; tvärtom bör man i tid genom lämpliga åtgärder söka förekomma att arkiven alltför hastigt fyllas. Det kan icke heller anses tillbörligt att skjuta hela ansvaret för och bördan af en utgallring på kommande generationer. Så har visserligen hittills skett, och det är visserligen mycket bekvämt, men förhållandena ha också blifvit därefter.

De tre nämnda ämbetsverken ha emellertid i princip ingenting emot att kvittenser och räkenskaper efter en tid af tio år utgallras. Det synes sålunda endast återstå att få fastslaget, att hädanefter medelsredovisningar, hufvudräkningar m. m. dylikt skola särskildt bindas samt att kvittenser och verifikationer efter en tid af tio år få förstöras. Hvad som återstår vore att tillse, i hvad mån genom ombindning en dylik utgallring kan utsträckas äfven till den förflutna tiden.

Till de öfriga af statsrevisorerna anförda ämbetsverken, arméförvaltningen, marinförvaltningen och tullverket, torde måhända kunna läggas fängvårdsstyrelsen och lotsstyrelsen. I afseende på dessa vore det visserligen önskvärdt att få en utredning till stånd, i hvilken mån genom särskildt inbindnings- och förvarings sätt de egentliga redovisningshandlingarna och hufvudräkningarna kunde skiljas från kvittenser och verifikationer i vanlig mening, samt huruvida icke dessa senare efter en tid af tio år kunde förstöras, äfvensom huruvida hvad äldre serier angår genom ombindningsåtgärder någonting i det afseendet kunde vinnas.

Riksarkivarien får sålunda i underdånighet hemställa om åtgärders vidtagande i angifvet syfte dels i afseende på de tre första ämbetsverken, dels i afseende på de fem sista och är villig, om så skulle befinnas önskvärdt, att adjungera en tjänsteman i riksarkivet vid de sistnämnda utredningarna för att tillse, att de arkivtekniska synpunkterna göras gällande».

Genom revisorernas nu föreliggande uttalande har inför Riksdagen bragts den alltmåra trängande frågan om möjligheten att genom utgallring ur de centrala ämbetsverkens och länsstyrelsernas arkiv af handlingar af mindre betydelse bereda ökad utrymme för de sig alltmåra hopande arkivalier af sådan beskaffenhet, att de måste anses nödvändigtvis bära för framtiden bevaras. Såsom af revisorernas uttalande och riksarkivariens i ärendet afgifna yttranden framgår, har också ej mindre Eders Kungl. Maj:t genom kungörelse den 5 juni 1909 förordnat om dylik utgallring i viss angifven omfattning hos vissa i Stockholm befintliga ämbetsverk och myndigheter än äfven riksarkivarien gjort framställning till Eders Kungl. Maj:t

om utgallring efter en vidsträcktare måttstock än den i berörda kungörelse angifna ur åtta särskilda centrala ämbetsverks arkiv. Riksdagen, som till fullo delar revisorernas, af riksarkivariern i hufvudsak biträdda uppfattning om önskvärdheten, för att icke säga nödvändigheten, af åtgärders vidtagande till förekommande af arkivens öfverfyllning med delvis mindre värdefulla handlingar, håller jämväl före, att utgallring skulle kunna äga rum såväl hos flera ämbetsverk och myndigheter som ock i större omfattning beträffande materialet än i Eders Kungl. Maj:ts kungörelse finnes stadgadt. Huruvida det önskade målet kan vinnas genom att ytterligare generalisera de i kungörelsen angifna utgallringsprinciperna — något som af riksarkivariern betviflas — eller särskilda föreskrifter för hvarje ämbetsverk och myndighet må visa sig erforderliga, tilltror sig Riksdagen icke att afgöra, utan lärer frågan härom böra blifva föremål för Eders Kungl. Maj:ts utredning och pröfning.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om och i hvad mån utgallring ur de centrala ämbetsverkens och myndigheternas samt länsstyrelsernas arkiv af mindre värdefulla handlingar må kunna verkställas i vidsträcktare mån än den i kungl. förordningen den 5 juni 1909 angifna samt därefter vidtaga de åtgärder hvartill omständigheterna må anses föranleda.

Beträffande bestridandet af och redovisningen öfver kostnaderna för de af Kungl. Maj:t tillsatta kommittéer och liknande beredningar förfares, enligt hvad revisorerna vidare meddela, för närvarande på olika sätt. Sålunda aflämnas i regel till kammarrätten redovisning för kommittéers och tillkallade sakkunniges expensutgifter, till hvilkas bestridande ordföranden plägar efter Kungl. Maj:ts medgifvande i statskontoret uppbära nödiga medel, hvaremot ordförandes, ledamöters och sekreterares räkningar öfver arfvoden och resekostnader i allmänhet granskas och utbetalas i statskontoret. Kostnaderna för tillfälliga biträden likvideras än af ordföranden med från statskontoret rekvirerade medel, än direkt i statskontoret. Tryckningen af kommittébetänkandena betalas dels af statskontoret dels ock, beträffande de för Riksdagen afsedda exemplar, af riksgäldskontoret. De räkningar, hvilka sålunda likvideras i statskontoret, ingå emellertid icke bland verifikationerna till den statskontorets räkenskap, som öfverlämnas till kammarrätten, utan återfinnas på spridda ställen bland statskontorets s. k. anordningshandlingar, hvilka förvaras hos ämbetsverket. Det har äfven någon gång förekommit, att redovisning beträffande expensmedlen

ingifvits direkt till Kungl. Maj:t, som i sådant fall vanligen öfverlämnat redovisningen till kammarrätten.

Då någon viss tid för afgifvande af redovisning till kammarrätten öfver kommittéers expensutgifter icke är föreskrifven, kunna flere år förgå, innan en sådan redovisning aflämnas, enär detta ofta sker först efter kommittéers avslutande. Sålunda återstå oredovisade förskott:

för år 1904	kronor	3,000: —
» » 1905	»	13,800: —
» » 1906	»	34,513: 19
» » 1907	»	137,406: 81

På grund af det olikartade sätt, hvarpå kommittékostnaderna sålunda redovisas, erhålles icke någon öfverskådlig het öfver desamma, hvarjämte granskningen i hög grad försvåras. Revisorerna hade därför velat ifrågasätta, huruvida icke föreskrifter till afhjälpan de af dessa olägenheter och för vinnande af likformighet i afseende på redovisningen borde meddelas.

Åtgärder för ernående af mera likformighet i redovisningssättet och för underlättandet af granskningen af ifrågavarande redovisning syntes med så mycket större skäl kunna ifrågasättas, som kostnaderna för kommittéer och liknande beredningar vore högst betydliga. Sålunda utgåfvos för detta ändamål:

år 1904	kronor	387,925: 61
» 1905	»	290,590: 09
» 1906	»	407,898: 66
» 1907	»	677,568: 04
» 1908	»	931,485: 60

Öfver denna anmärkning hafva statskontoret och kammarrätten gemensamt afgifvit utlåtande den 15 januari 1910 och därvid anfört följande:

»Ämbetsverken anse, i likhet med revisorerna, att ett enhetligt behandlingssätt i förevarande hänseende vore eftersträfvansvärdt. En fullständig likformighet torde emellertid icke alltid kunna ernås, emedan ifrågavarande kommittéer, kommissioner och beredningar till sin tillkomst och sammansättning samt de förhållanden, under hvilka de arbeta, ofta äro sinsemellan mycket olika.

Häraf och i följd af de ofta vidt skiljaktiga bestämmelserna om kostnadernas beräknings- och redovisningssätt försvåras också icke blott bokföringen utan jämväl granskningen såväl i statskontoret vid medlens utbetalande som i kammarrätten, sedan redovisningarna dit inkommit. Och den allmänna öfversikt af kostnaderna, som af revisorerna framhållits så-

som önskvärd, saknas i vissa fall alldeles, enär de olika utgifterna för ledamotsarfvoden, sekreterararfvoden, tryckningskostnader och expenser förekomma i olika räkenskaper och under olika utgiftstitlar.

Dock kommer statskontoret att i sammanhang med den förändrade bokföring därstädes, som blifvit af Eders Kungl. Maj:t föreskrifven genom nådig kungörelse den 10 nästlidne december, företaga vissa förändringar i fråga om förskottens annoterande i de å statskontorets utgiftsbyrå förda anteckningsböcker, hvilka förändringar torde komma att i viss mån bidraga till vinnande af den hittills saknade öfversikten. Det skulle också för erhållande af en statistisk öfversikt öfver samtliga kostnader för de särskilda kommittéerna kunna å nämnda byrå uppläggas en liggare, i hvilken de från statskontoret anordnade utgifterna för kommittéer, kommissioner och liknande beredningar, efter hand som de förekomme, blefve annoterade. Om det tillika föreskrefves, att vederbörande redogörare för de till kommitténs förfogande ställda expensmedel skulle efter hvarje års utgång till statskontoret anmäla, huru mycket af berörda expensmedel under året åtgått, och anteckning härom gjordes i nämnda liggare, torde ur denna alltid kunna hämtas nöjaktig kännedom om kommitténs utgifter. I denna liggare komme emellertid att saknas kommittéutgifter, som bestridas från medel, hvilka för sådana ändamål stå till armé- och marinförvaltningarnas förfogande.

Därest emellertid revisorerna afsett likformighet i fråga om själfva *redovisningen* af förevarande statsutgifter, synes böra komma under ompröfning, huruvida det icke skulle kunna åt vederbörande kommittéordförande öfverlämnas att med biträde af den hos kommittén anställda sekreteraren eller annan tjänsteman, enligt de af Eders Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall gifna bestämmelser, utbetala såväl arfvodena som resekostnadsersättningarna samt att redovisa de för ändamålet från statskontoret mottagna förskottsmedlen inför kammarrätten i en från kommittéarbetets början löpande räkenskap, hvartill ett enhetligt formulär torde böra utarbetas och till efterrättelse fastställas. Härvid möter emellertid en svårighet därutinnan, att det icke alltid kan förutsättas, att en kommittéordförande kan med tillräcklig författningskunskap granska af kommittéledamöterna aflämnade reseräkningar. Det har ifrågasatts, att denna olägenhet skulle kunna undanröjas genom meddelande af föreskrift för vederbörande revisor i statskontoret (respektive armé- och marinförvaltningarna) att i sådant fall på ordförandens begäran lämna honom nödigt biträde. Betänkligheter mot en sådan anordning torde dock kunna möta, vare sig man i sammanhang därmed ville lägga redovisningsansvaret för eventuell oriktig utbetalning på den biträdande revisorn eller på kommittéordföranden. I förra fallet

skulle revisorn kunna få sig ålagd återbetalningsskyldighet för medel, med hvilkas utbetalning det ämbetsverk han tillhör icke haft något att skaffa, och i det senare fallet skulle man göra kommittéordföranden ansvarig för tillämpning af författningar, om hvilka han ofta nog torde sakna närmare kännedom och för hvilkas tolkning han vore hänvisad till en statens tjänsteman, hvilken senare haft att yttra sig i frågan utan redogörareansvar.

Hvad särskildt tryckningskostnader beträffar, torde, om det anses önskligt att dessa sammanföras, hinder ej möta för att statskontoret utanordnar dessa kostnader i deras helhet, mot ersättning från riksgäldskontoret för den del däraf, som belöper sig å för Riksdagen afsedt tryck.

I hvarje händelse läser föreskrift böra meddelas därom, att kommitté är skyldig att årligen inom viss bestämd tid, räknadt från föregående kalenderårs utgång, eller, ifall kommittén under årets lopp avslutat sitt arbete, inom viss tid därefter till kammarrätten ingifva redovisning för mottagna medel.»

I likhet med revisorerna anser Riksdagen det högeligen önskvärdt, att bestridandet af kommittékostnaderna sker på sådant sätt att ej mindre öfverskådlighet öfver en viss kommittés totala kostnadsbelopp må utan svårighet kunna erhållas än äfven granskningen af redovisningsräkningarna i största möjliga grad underlättas.

På grund häraf får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t utfärda föreskrifter angående utbetalningen och redovisningen af kommittékostnader i syfte att den största möjliga öfverskådlighet öfver de med hvarje särskild kommitté eller liknande beredning förenade kostnader må kunna vinnas och granskningen af redovisningsräkningarna för samma kostnader underlättas.

Revisorerna meddela vidare, hurusom i anledning af Riksdagens i skrifvelse den 11 maj 1884 gjorda framställning Kungl. Maj:t enligt kungörelse den 23 maj 1884 förordnat, att ej allenast statskontoret och alla öfriga centrala förvaltande verk utan äfven de allmänna inrättningar, hvilka åtnjuta statsanslag och hvilkas räkenskaper öfverlämnas till granskning af Riksdagens revisorer, skola årligen senast före juli månads utgång till finansdepartementet insända till Konungen ställda berättelser om den dem tillhörande förvaltning eller om utöfvad verksamhet den tid, för hvilken avslutade räkenskaper böra vid den närmast förestående revisionen företes, samt vid dessa berättelser foga räkenskapssammandrag, affattade

i samma form, som i berättelsen angående näst föregående statsrevision begagnats.

Denna föreskrift hade, hvad revisionsåret beträffade, icke iakttagits af åtskilliga verk och inrättningar, hvilka antingen underlåtit att insända räkenskapssammandrag eller insändt räkenskapssammandrag, som icke varit affattade i föreskrifven form.

De förra vore:

Ståthållarämbetena vid de kungl. slotten.
 Högsta domstolen och nedre justitierevisionen.
 Justitiekanslersämbetet.
 Svea hofrätt.
 Göta hofrätt.
 Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.
 Krigshofrätten.
 Krigshögskolan.
 Artilleri- och ingenjörshögskolan.
 Sjökrigshögskolan.
 Sjökvarteverket.
 Nautisk-meteorologiska byrån.
 Öfverståthållarämbetet.
 Riksförsäkringsanstalten.
 Karantänsinrättningen på Kängö.
 Drottninghuset.
 Kammarkollegium.
 Kammarrätten.
 Bankinspektionen.
 Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk.
 Rikets allmänna kartverk.
 Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.
 Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.

De senare vore:

Sjökrigsskolan.
 Medicinalstyrelsen.
 Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.
 Öfverintendentsämbetet.
 Kungl. biblioteket.
 Nationalmuseum.
 Lifrustkammaren.

Kungl. och Hvitfeldtska stipendieinrättningen.
 Uppsala universitet.
 Lunds universitet.
 Högre lärarinneseminariet.
 Tekniska skolorna.
 Gymnastiska centralinstitutet.
 Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien.
 Institutet för blindas.
 Farmaceutiska institutet.
 Aug. Abrahamsons stiftelse.
 Veterinärinstitutet.
 Veterinärinrättningen i Skara.
 Arméns pensionskassa.
 Flottans pensionskassa.
 Telegrafverkets pensionsinrättningar.
 Elementarlärarnes änke- och pupillkassa.
 Folkskollärarnes pensionsinrättning.
 Prästerskapets änke- och pupillkassa.
 Lasarettsläkarnes pensionskassa.
 Döfstumlärarnes pensionsanstalt.

I sammanhang härmed hafva revisorerna erinrat om, att tiden för ifrågavarande berättelsers och räkenskapssammandrags ingifvande till finansdepartementet, hvilken genom förenämnda kungörelse af den 23 maj 1884 bestämdes till senast före juli månads utgång, med hänsyn därtill, att Riksdagens revisorer då jämlikt 72 § riksdagsordningen skulle sammanträda den 15 augusti, syntes, sedan tiden för revisorernas sammanträden enligt den år 1885 beslutade ändringen i nämnda § af riksdagsordningen samt enligt instruktion för revisorerna blifvit bestämdt till den 1 oktober, böra därefter lämpas.

Riksdagens af revisorerna åberopade skrifvelse den 11 maj 1884, på grund af hvilken kungl. kungörelsen den 23 i samma månad utfärdades, afläts i anledning af 1883 års revisorers berättelse, i hvilken framhållits, hurusom åtskilliga verk och myndigheter underlåtit att till revisionen insända föreskrifna berättelser och räkenskapssammandrag; och anhöll Riksdagen i denna skrifvelse — efter meddelande att åtskilliga verk i sina öfver revisorernas anmärkning afgifna förklaringar framhållit att de icke vore att hänföra till sådana penningförvaltande verk, som i då gällande förordningar angående förevarande angelägenhet omförmäldes — att, då skyldigheten att, på sätt i cirkuläret den 16 juni 1875 föreskrefves, af-

gifva räkenskapssammandrag för att statsrevisionen tillställas utan tvifvel borde åligga alla de verk och inrättningar, hvilka åtnjöte statsanslag och för hvilkas medelsförvaltning alltså i revisorernas berättelse redogjordes, samt då, äfven om från åtskilliga institutioner berättelsen angående förvaltningen icke kunde omfatta annan verksamhet än den som af räkenskaperna kunde inhämtas och bedömas, likväl i de flesta fall särskilda meddelanden, utöfver hvad räkenskaperna innehölle, vore för statsrevisionen af vikt och intresse, Kungl. Maj:t täcktes meddela föreskrifter, hvarigenom alla verk och inrättningar, hvilka åtnjöte statsanslag och hvilkas räkenskaper öfverlämnades till granskning af Riksdagens revisorer, ålades att, på sätt och i den ordning kungl. cirkulärbrefven den 14 augusti 1841, den 13 maj 1859 och den 16 juni 1875 bestämde, insända för statsrevisionen afsedda berättelser och räkenskapssammandrag.

Såsom af kungl. kungörelsen den 23 maj 1884 framgår, har emellertid åt densamma gifvits en lydelse, som för ifrågavarande skyldighet uppdrager snäfvare gränser än i Riksdagens skrifvelse torde hafva afsetts. Enligt hvad som inhämtas af de öfver nu föreliggande anmärkning afgifna förklaringar hafva också åtskilliga verk och myndigheter ansett, att berörda kungörelse icke är på dem tillämplig. Utan att vilja inlåta sig på denna fråga, vill emellertid Riksdagen, som vidhåller den af 1884 års Riksdag uttalade uppfattningen om utsträckningen af ifrågavarande skyldighet, framhålla att, därest vid pröfning skulle befinnas, att med tillämpning af nu gällande bestämmelser icke samtliga verk och inrättningar, som åtnjuta statsanslag, skulle vara underkastade nämnda kungörelses bestämmelser, ändrade föreskrifter härutinnan synas böra meddelas.

Mot förslaget att framflytta den i den kungl. kungörelsen bestämda tidpunkten för berättelsernas och räkenskapssammandragens afgifvande har Riksdagen intet att erinra, och synes den nya tidpunkten lämpligen kunna bestämmas till före den 15 september.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, hvilka åtgärder må vara erforderliga för att samtliga verk och inrättningar, som åtnjuta statsanslag och hvilkas räkenskaper öfverlämnas till granskning af Riksdagens revisorer, må före den 15 september hvarje år afgifva sådana berättelser och räkenskapssammandrag, som omförmälas i kungl. kungörelsen den 23 maj 1884, samt därefter meddela de föreskrifter, som af omständigheterna påkallas.

Stockholm den 9 april 1910.

Med undersätlig vördnad.